

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 450 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marți, Joi și Sâmbătă.

Pentru presa bisericească.

În zilele trecute s'a ținut obișnuita zi în favorul presei catolice, atât în Budapesta, cât și în provincie. Dama din cea mai înaltă societate au colectat cu urnele pe străzi și în diferite localități — și în câteva ore s'au adunat zeci de mii pentru ajutorarea și sprijinirea presei catolice.

Trebuie să recunoaștem, că sub acest raport, presa catolică de la noi a făcut progrese uriașe. Înainte cu 10—15 ani presa lor era cu totul neglijată, singurul lor organ de zi „Magyar állam” se susținea cu mari greutăți; era citit numai de câțiva preoți, iar între cetitorii laici nu putea să răzbată, căci nu putea să țină concurența cu jurnalele celorlalte mai mult sau mai puțin semite — neasămănat mai îngrijite și mai bine redactate.

Bărbații conducători au înțeles atunci rolul extrem de însemnat al presei, influența ei hotărâtoare asupra formării opiniei publice; marile binefaceri sau dezastre morale, ce le poate ea cauza, dând cetitorilor material cu adevărat bun, sau hrănindu-l cu tot soiul de otrăvuri, ce i-le strecoară în suflet, printre șire.

Bărbații conducători ai generației mai tinere au înțeles marele adevăr, ce se cuvine în cuvintele „scriptis scripta opponenda” și au pornit lupta nobilă, punând bază unei presei, care devine din ce în ce mai impunătoare. Azi au un puternic jurnal redactat după cerințele cele mai moderne; o splendidă revistă literară săptămânală, mai multe reviste științifice-literare, apoi în fiecare centru episcopesc foi săptămânale, cari de cari mai bine îngrijite. Unde mai punem miile de broșuri, pe cari le răspândesc cele câteva institute editoare ale lor;

broșuri de conținut religios-moral, ce se împrăștie în public, pe un preț bagatel sau aproape pe nimic.

Presa lor a luat un avânt deosebit de frumos în vremea din urmă, încât nici nu s'ar mai putea face comparație între acum și ce era înainte cu două decenii numai.

Arhiepiscopii catolici și membrii din sânul aristocrației maghiare au jertfit zeci și zeci de mii de coroane pentru acest scop și azi își văd visul cu ochii: presa catolică cea delăsată, azi e la un nivel foarte înalt; numărul cetitorilor s'a înmulțit foarte tare și cu el deodată s'a schimbat și convingerile celor ce se hrănesc cu scrisul jurnalelor redactate în spirit religios.

Biruința lor este biruința principiilor sănătoase ale creștinismului, cari își reiau locul ce li-se cuvine în literatură și presa asaltată până acum aproape numai de francmasoni și alți tovarăși de muncă de ai lor, cari nu vor să știe nimic de principiile și morala creștinismului.

Azi catolicii din țara noastră au o presă înfloritoare, care câștigă din ce în ce mai mult teren. E un simptom foarte învesilitor acesta, ales că presa catolică până mai ieri-alaltăieri era aproape părăginită.

* * *

Deodată cu constatarea acestui avânt al presei catolice maghiare, fără voie ni-se impune comparația cu presa noastră bisericească. Noi nu avem un jurnal puternic, nici institute editoare, nici mecenați, nici reviste și broșuri, nici doamne, cari să se gândească la sprijinirea presei bisericești.

Noi am încercat, din puterile noastre să scoatem o foaie măcar de 3 ori la săptămână și teamă ni-e, că nu vom isbuti. La restanțele vechi de peste 20 mii coroane, anul acesta ne-a adăus un rest de alte zece mii coroane neincassate; calen-

darul nostru ne-a adus în anul trecut un deficit de 1000 coroane și în acest an nu am mai îndrăsnit să-l edăm.

Cine știe dacă vom mai îndrăzni să scoatem și foaia!

Vom reduce-o sau, la caz de lipsă, vom suprima-o.

Dacă cei-ce stau în fruntea bisericii noastre, precum și frații preoți din toate diecezele, cred că nu trebuie sprijinit *singurul* organ bisericesc ce îl avem, chiar în aceste vremuri extrem de grele — noi încă va trebui să ajungem la convingerea, că munca noastră este zădarnică și de prinos.

Dacă nici *acum* nu știm aprecia după merit importanța presei bisericești; o vom face-o probabil mai în urmă, când organele veninoase ale socialiștilor și anabapțiștilor vor fi infectat pe deplin masele.

Dar atunci — atunci va fi târziu!

Legi statariale. Dieta a votat — cu întreruperea discuției asupra bugetului — niște legi, cari în state constituționale sunt neobiciuite. Aceste legi dă guvernului o putere excepțională în cazul unei mobilizări, ori pe timpul războiului. În cazuri de aceste guvernul poate dispune prin comisarii săi orice aflu de bibe în interesul țării. Poate suspenda constituția, dispune asupra libertăților publice și statorește o procedură penală statarială. Până la 50 ani poate înrola pe oricine și poate lua alimente etc. cari sunt de lipsă pentru armată, fără nici o altă procedură. Se înțelege, pe credit.

Patrioții sunt supărați, că prin aceste legi excepționale se jertfesc toate drepturile și libertățile publice unui guvern, care poate să fie și — general, la timpul său. Pentru noi e tot atât.

Ministrul-prezident Lukács despre români și officile de stat. În vorbirea-răspuns a ministrului-prezidentului Lukács, ținută Sâmbătă în 30 Nov. s'au spus minunate lucruri, cari — unele — merită să fie fixate și aici. Mai ales, tonul, în care a fost ținută vorbirea prim-ministrului, a fost menit așa se vede pentru un auditoriu

mai înalt, pe care umblă să-l convingă, să-l captiveze pentru politica încântătoare a guvernului fiță de români. Intre altele zice dl Lukács:

„Nimeni în țara aceasta, cred, nu va putea nega, că toți cetățenii se bucură de aceleași drepturi. Nu s'a pus piedecă nimănuia să înainteze pe orice teren și pe orice carieră; ori care cetățean poate lua parte la legislațiune și la toate ramurile administrației, și dacă a fost vreodată un timp — nu știu să fi fost —, când popoarele nemaghiare au fost împiedecate a ajunge în oficiile publice, acuza aceasta de sigur nu poate atinge actualul guvern, pentru că, o declar deschis, vedem cu bucurie ori de câte ori un român caută să intre în serviciul statului, și atât eu cât și colegii mei foarte bucuros angajăm funcționari români (*Vii aprobări*). În Ungaria toți cetățenii deopotrivă se bucură de binefacerea instituțiilor de stat.”

Se înțelege, că dacă aceste cuvinte ar și corespunde realității am avea și noi un motiv de a ne bucura. În realitate însă: Au murit, și s'au pensionat în anii din urmă mai mulți juzi de Curie români, mai pus'a guvernul alții? Un singur român a ajuns în timpul din urmă acolo, dl George Popu. Ceialaltii? E lucru corect, ca într'o țară cu 3½ mil. de români se avem azi-măne un singur om la judecătoria supremă? Au murit vre-o zece notari publici români — ajunși pe niște vremuri enigmatice — să ne spună domnul Lukács cu colegii dumnilale iubitori de români, dacă au numit *un singur român* în locul acolora? Aproape toate locurile românești au fost umplute cu jidani, dar român nici unul n'a numit guvernul actual. Juzi la tribunal în timpul din urmă a fost numit — unul, dar numirea aceasta e interesantă și caracteristică. Faimosul George Popa, candidatul național-românesc al

tribuniștilor de odinioară dela Iosășel — a căzut la alegeri, față de un guvernamental, dar ca să nu i-se facă rău de supărarea cea mare, l'a numit guvernul jude la tribunalul din Arad. La tablă de numirea unui singur român avem cunoștință, ceva Nyistor Adorján, care a ajuns la tablă din Cluj tocmai fiind-că guvernul trebuia să aibă baremi unul — român. (Și încă ce român!) ca să nu se zică... La alte funcții înalte nu mai cheltuim vorba. Sunt două universități, atâtea academii și nu vei găsi un singur român acolo. D. Babeș, profesorul și savantul de renume european, a trebuit să treacă în Țeara-românească, căci aici n'a încăput de patrioți. Vlaicu, aviatorul admirat de o lume, aici în țara analfabeților, n'a încăput de patrioți. Judecătoriile, oficiile administrative sunt absolut în mâinile patrioților. Cercați numai un comitat întreg românesc, cum e bunăoară Alba-Inferioară și vedeți, că din sutele și miile de slujbe, pe cari le dă statul ori comitatul, români nu află aproape deloc. Nici servitori nu mai încap de îmbulzeala cea mare a patrioților. Vin judecători săcui și alți reprezentanți ai statului național, cari pe români li cunosc după descrierile literaturii de stradă, iar de limba românească aud aci mai întăiu. Români, cari mai sunt la o mie unul, așa se ascund de nici urechile să nu li-se vadă, altcum toți priiții își fac carieri pe spatele lor. Un jude de aici dela noi din Ardeal, a fost denunțat, că e daco-român, pentru-că își scria numele românește și bietul om și-a cerut grabnic transferarea, nu cumva să o pățească mai rău. Așa stăm noi cu dragostea guvernelor „cari văd cu bucurie, ori de câte-ori un român caută să intre în serviciul statului”. Cei cari sunt în funcții de bună-seamă, că ne-ar ști spune lucruri și mai interesante; dar credem, că nu e de lipsă a le mai vântura, deoarece-ce opinia publică

românească dela noi e demult în curat „cu bucuria cea mare a guvernelor” pentru românii, cari caută slujbe de stat. Vor zice unii, că guvernul voește să ne pună în picioare după aceste. Ferieți cei ce mai pot crede, după cele de până aci.

Pentru țăsăturile românești.

Ministrul industriei și comerțului din România, a prezentat Măjestații Sale Regelui un proiect de regulament, prin care se înființează concursuri anuale de desemne pentru țesături și cusături după vechi motive românești, cari se țin la 1 Maiu și pot lua parte Români de pretutindenea. Ținem de bine a publica în întregime regulamentul acesta:

Art. 1. — Pentru reînțemeierea industriei scoarțelor, a velințelor, lăicelor, fotelilor, traistelor și a așternuturilor de lână țesute în alesuri românești, Ministerul Industriei și al Comerțului va ținea concursuri anuale de desemnuri țesute și alese cu motive vechi românești.

Art. 2. — Ori și cine și din orice parte locuită de români, va putea prezenta, sau trimite direct Ministerului Industriei și Comerțului la București pentru concurs de desemnuri copiat direct, sau chiar resturi de scoarțe sau velinte, lăicere, fote, traiste, bete și tot felul de așternuturi de lână în alesuri, cu motive vechi românești, mai ales din acelea vopsite cu culori vegetale.

Desemnurile trimise vor fi însoțite de o cerere, în care petiționarul va arăta numărul desemnurilor ce prezintă la concurs, precum și numele și adresa sa.

Concursul se va ținea în localul Ministerului și va începe la 1 Maiu a fiecărui an.

Art. 3. — Desemnurile prezentate la concurs, vor fi făcute în culori cu apă pe foi de hârtie de desemn, sau de cea cu pă-

FOIȚA.

„Ave Maria”.

După F. X. Wetzel. Trad. de I. Belu.

3. „Domnul este cu tine”.

S'a întâmplat în Septembrie la 1895. Lângă Marsei în Franța pe țărmurile mării e situat orașelul La Sioda. Spre oarea bucurie a pescarilor, senatul a luat hotărîrea, ca în locul vechei hale de pești, să se edifice una nouă, modernă. Pescarii aveau obiceiul de se adunau în ziua de 15 August, a fiecărui an în fața unei icoane a Mariei, care deja de 300 ani era în pescăria cea veche, și împodobindu-o cu flori aprindeau înaintea ei făclii sfînțite. Dupăce s'a gătat noul edificiu, femeile pescarilor au strămutat în el și icoana Mariei. Numai cât senatul „emancipat” mai nu a voit să audă de o astfel de „faptă superstițioasă”. A trimis un agent cu poruncă strajnică, ca în 24 de ore icoana să fie delăturată. Numai cât a pățit-o, căci bravile femei își ziseră: „Cum? Pe Maria noastră vreau să o ducă? Ian să vedem cine se va atinge de ea?” Zădarnică a fost toată porunca și opreliștea, senatul a trebuit să revie. Tot așa au pățit acești „oameni luminați” și mai înainte cu câțiva ani. Era o cruce de lemn în vârful farului.

Crucea aceasta se vede, că era o sminteală în ochii celor dela conducerea comunei și au dat ordin să o delature. Dar pescarii și-au făcut datorința. Intrarmați cu vâsle și adunați în jurul crucei o apărau ziua-noaptea și senatul a fost silit să abzică de planul său. Așa-i, că ce mult ne impresionează zelul eroic al acestor pescari simpli întru apărarea lui Hristos și a sfîntei lui Maice? Și cred, că pe mulți creștini li dau de rușine, cari auzind hule la adresa Fecioarei sfînte, nici măcar gura nu și-o deschid întru apărarea ei. Căci doar trebuie să știm, cine vatămă pe Maria acela totodata și pe Dumnezeu li vatămă, că „Domnul este cu ea”.

„Domnul este cu tine” cuvintele acestea deja în Logea Veche exprimau binecuvântare. Acuma însă au un înțeles și mai larg. „Domnul este cu tine”, va să zică Dumnezeu își află plăcerea în Maria văzându-o atât de umilită, atât de curată și atât de nevinovată. „Domnul este cu tine” adică pe Maria a primit-o Dumnezeu de fica-sa iubită, Dumnezeu Fiul de glorioasa lui mamă, iar Dumnezeu Spiritul Sfânt de neprihănită lui mireasă. „Domnul este cu tine” înseamnă, că Dumnezeu a scutit-o de toată macula păcatului strămoșesc; îndată după moarte a ridicat-o la ceriu cu trup și suflet, și Mariei i-a dat rangul de împărăteasa tuturor sfînților și a Ingerilor iar în persoana ei a dat omenimei întregi o mamă cerească.

Domnul este cu Maria, dar nu numa cu ea, ci și cu cice o cinstesc după vrednicie. Chiar și sfînții consideră onoarea Mariei de un sămn al mântuirii.

Maximilian I. regele Bavariei era soldat bun, comandant excelent, politician distins, dar totodată avea și un caracter nepătat. Domnia lui îndelungată de 50 de ani aduse binecuvântare patriei, iar în războiul de 30 de ani, așa zicând a fost mâna dreaptă a împăratului. Maximilian adora cu deosebire pe Mama Domnului. Dr. Lieber în marea adunare catolică din München a zis despre Maximilian, că a fost unul dintre cei mai pii și mai evlavioși domnitori. Pe altarul din Altötting este o icoană făcătoare de minuni hărăzită din timpurile străvechi. Sub chipul Mariei a scris Maximilian cu mâna proprie și cu sângele său următoarele cuvinte: „O Sfântă Vergură ție mă predau și mă dedic cu totul. Ceeace adeverește cu sângele său și cu scrisoarea mâinii sale — Maximilian”.

Împăratul Austriei Ferdinand al II-lea, cel drept, moral și îndurător, căruia i-se dă numele de „statornic” a murit la 15 Februarie 1637. Gustav Adolf s'a exprimat odată, că deși are mare noroc în toate, cu toate acestea se teme de virtuțile lui. Ferdinand. Dela Constantin cel Mare, nu a fost un domnitor, care să se poată asemăna cu el. Acest Ferdinand o adora pe Maria încă din pruncie. Cu ocazia onomasticeii sale

trățele milimetrice, reprezentând exact înfățișarea și motivele exemplarului, după care au fost copiate.

Când același motiv sau același grup de motive se repetă, va fi de ajuns a se desemna o singură dată motivul sau grupa și a se arata apoi de câte ori se repetă.

Art. 4. — Pe fiecare foaie se arată:

a) Numărul de ordine după care este trecut în petiție;

b) Mărimea originalului, și pe cât va fi cu putință, numele motivelor din desen.

c) Localitatea unde se află originalul după care e copiat.

d) Al cui este originalul și ce adresă are.

Art. 5. — Nu vor fi admise la concurs desemnuri cu chipuri de obiecte, animale, flori, arbori ori bucheti de flori. Vor fi admise însă desemnuri cu așa zise chipuri de plante stilizate, după cum se găseseră în modele vechi.

Art. 6. — Transportul desemnurilor, la Minister, privește pe persoana concurentă.

Cererile venite de peste hotarele țării vor fi scutite de timbru.

Art. 7. — Pentru cercetarea și alegerea desemnurilor prezentate la concurs, Ministerul Industriei și Comerțului va numi sub președinția secretarului general, o comisiune compusă din un pictor sau ornamentist în arta națională; o directoare sau patronă de școală, ori atelier de țesut scoarțe și alesuri românești, din țară ori străinătate; directorul muzeului de artă națională; șeful serviciului muzeului Ministerului Industriei și Comerțului și șeful serviciului învățământului profesional și al industriei casnice.

Ședințele Comisiunii vor avea loc în însuși locul Ministerului de Industrie și Comerț, cu majoritate de membri; iar lucrările

vor fi ajutate de doi funcționari dela Serviciul învățământului, și al industriei casnice.

Art. 8. Comisiunea va cerceta fiecare desen în parte și va hotărî pe cele admise prin majoritate de voturi. Lucrările vor fi trecute într-o încheiere anume făcută.

Art. 9. Desemnurile alese vor fi apoi clasificate și propuse cu raport Ministrului, spre a se plăti persoanelor, cari le-au prezentat, cu 5 lei, 10 lei, 15 lei, 20 lei, 25 lei, 40 lei și 50 lei de toate, ori desen în parte.

Pentru 12 desemnuri sau foi cu grupe de desemnuri, alese din colecția aceleiași persoane și cel puțin cu 5 lei bucata, Ministerul va putea da un premiu de 100 lei.

Pentru 12 desemnuri sau foi cu grupe de desemnuri, alese din colecția aceleiași persoane și plătite cu cel puțin 10 lei, Ministerul va putea da un premiu de 200 lei.

Pentru 12 desemnuri sau foi cu grupe de desemnuri, alese din colecția aceleiași persoane și plătite cu cel puțin 20 lei bucata, Ministerul va putea da un premiu de 300 lei.

Pentru 12 desemnuri sau foi cu grupe de desemnuri alese din colecția aceleiași persoane și plătite cu cel puțin 30 lei bucata, Ministerul va putea da un premiu de 400 lei.

Pentru 12 desemnuri sau foi cu grupe de desemnuri, alese din colecția aceleiași persoane și plătite cu 40 și 50 lei bucata, Ministerul va putea da un premiu de 500 lei.

Art. 10. Rezultatul examinării aprobat de Minister, se va face cunoscut numai prin publicarea în Monitorul Oficial și Foaia informațiilor Comerciale.

Art. 11. — Desemnurile astfel alese și aprobate vor fi semnate de Comisiune și

prevăzute cu ștampila Ministerului și vor rămânea proprietatea acestuia. Persoanele concurente ne mai având nici un drept asupra lor.

Desemnurile respinse vor putea fi cerute ori ridicate direct de reprezentatori până într-o lună dela data când s'a făcut cunoscut rezultatul examenului prin Monitorul Oficial și Foaia de Informații Comerciale a Ministerului.

Dela acest termen înainte, Ministerul nu va mai răspunde de ele.

Art. 12. Ministerul Industriei și Comerțului după avizul comisiunii, va tipări modelele admise și le va pune în vânzare în folosul său.

Art. 13. Orice atelier, fie susținut de dreptul de Minister, fie numai ajutat, nu va putea lucra după alte modele, decât după acelea oficial admise. Nici un ajutor nu se va putea acorda vreunui atelier, până nu va face o asemenea declarație.

Noul episcop al Lugojului. P. S. Sa dr. Valer T. Frențiu a fost Joi la Nunciatură în Viena, unde s'a făcut așa numitul proces informativ. Luni în 9 crt. va depune înaintea Majestății Sale jurământul de fidelitate, după care va fi primit în audiență privată de Monarhul.

Corespondințe.

Românii gr. cat. de pe Niragiu.

După executarea Bulei „Christifideles graeci”.

Românii de pe valea Niragiului, sunt în situație cât se poate de critică în ce privește păstrarea caracterului românesc. Numai, că jurul e ungurec dar și comu-

a primit dela mareșalul de curte o oglindă cuprinsă în nește cadre admirabile. Micul principe într'un moment de singurătate a scos oglinda din cadre, înlocuindu-o cu chipul Buneivestiri. Când mareșalul de curte s'a interesat mai târziu de oglindă, i a răspuns „Că doar asta-i, care ne arată icoana adevărată pe care trebuie să o imitam”.

Spiritualitatea puternică a lui Tilly, bravura și virtuțile lui erau admirate nu numai de catolici ci și de protestanți. Chiar și Wallenstein rivalul său s'a exprimat după moarte, că „nime nu se poate asemăna cu el”. Marele beliduce stătea fără frică în ploaia gloanțelor, raportând o învingere după alta. Soldații îl priviau cu entuziasm și-i cântau vitejiile. Și acest erou a fost un mare cinstitor a P. C. Vergure. O iubia pe Maria cu căldura sufletelor nobile. Se ruga ceasuri întregi, înainte de începutul unei lupte, eroul ingenunchia în biserica călugărilor dominiani din Wimphen. Incepându-se lupta era mare lipsă de comandant, deci sosiau trimișii unul după altul să-l cheme în tabără. Sculându-se arătând icoana Mariei, în fața căreia ingenunchiase a zis „Iată aceasta ne va ajuta”. Și încă n'au trecut două ceasuri, și înainte de sfîntirea soarelui a fost câștigată lupta dela Wimphen.

Vestitul publicist francez Ludovic Feujiau ne spune, că trecând cu corabia dela Marsej spre Roma, s'au arătat presemnele unei furtuni. Călătorii erau neliniștiți.

Dar căpitanul corăbiei i-a mângâiat zicând: „Ce-i drept stăm în fața unei furtuni mari dar să nu vă spăriați, că eu totdeauna am noroc. Au trecut 50 de ani, de când străbat mările dar în călătoriile mele spre Roma încă nu m'a întimpinat nici o primejdie”. Și arătând spre o icoană de a Mariei, înaintea căreia ardea o candelă a zis: „priviți-o aceea e apărătoarea mea”. —

Tinărul publicist s'a mirat dând de un așa adorator a Mariei pe mare și l-a rugat pe căpitan, să-i povestiască, cum de s'a făcut atât de piu? „Lucrul s'a întâmplat astfel — răspunse căpitanul — că într'o zi s'a iscat un vifor înfricoșat, încât corabia cu oameni și tot ce a fost pe ea, era gata de perire. Atunci am văzut, că soții mei se roagă către Maica Domnului, și au făcut vot, că de vor scăpa teaferi din primejdia ce-i amenință vor peregrina desculți la biserica „Maicei noastre” din Marsej. Și n'a perit nici unul, toți am scăpat. De atunci zilnic mă rog către Maria, dar nici ea nu mă uită. De 50 de ani simțesc purtarea de grijă a dumnezeescului ei Fiu față de mine”.

În biserica parohială din Forminy din Italia este un monument frumos de marmură. Deasupra se vede figura unei fete tinere, iar sub figură se pot citi următoarele: „Clementina Sechy. A murit de mână ucigașe, ca să-și poată apăra nevinovăția nemaculată, la 2 Iunie 1884”. Vergura aceasta, care o cinstea pe P. C. V. după vrednicie,

tocmai se depărtase dela biserică unde s'a împărțășit cu s. Taine. Un mișel i-a ținut urma pas de pas. În apropiere nu era nime, cine să-i de-a ajutor. Mizerabilul s'a folosit de forța brutală. Biata fată s'a apărut până a putut, dar în sfârșit și-a dat sufletul străpungându-și inima cu un cuțit. Astfel a murit ca martiră apărându-și onoarea și nevinovăția.

La 1893 s'a întâmplat în Elveția, că o fată tineră, care mergea pe un drum singuratic a fost atacată de un vagabund, a tărit-o în tușă, cu scopul să o defloreze și apoi să o omoare. Fata, care din copilărie dase deosebită onoare Maicei Domnului, numai atâta vreme i-a cerut, până va zice de trei ori „Născătoarea”. Rugămintea aceasta nici acel ticălos n'a fost în stare să o respingă. Și iată în decursul rugăciunii a sosit ajutor. Niște oameni, cari treceau pe drum, au auzit ceva zgomot suspect și au intrat în desime, să vadă ce-i cauza? Și au văzut-o pe biata copilă spăriată, palidă la față, cum stă și se roagă. Se înțelege, că hoinarul a luat-o la sănătoasa.

Domnul e cu Maria, dar nu numai cu Maria, ci cu toți aceia, cari o cinstesc cu credință și după vrednicie. S'ar putea aduce pilde nenumărate, ca se arătăm, că Dumnezeu nu i părăsește pe aceia, cari pe Maică sa sfântă o iubesc, o chiamă într'ajutor.

Acelora le dă multe daruri, le binecuvântă ostenelele, li apără în primejdii, și li

nele unde majoritatea o formează românii, sunt incuscriți cu maghiarii din loc, sau comuna vecină și astfel dacă nu în fiecare zi, tot a doua zi sunt nevoiți să vorbească limba ungurească.

Iar acestea neamuri, nu numai că sunt străine de limba românească, dar sunt de legea reformată, despre cari bine știm că *întâi sunt maghiari, apoi reformați*. O altă împrejurare, care doare mai mult este, că începând cu Tirimia Mare, comună destul de mare, lipsește de-a rândul școala românească, afară de-o singură comună.

În urmă, pare că-i bătaia lui Dumnezeu, fiind pământul puțin, oamenii de-arândul să negustoresc cu vite, după toate acestea e ușor de înțeles cum de cei mai mulți români și-au uitat să vorbească, sau dacă vorbesc, vorbesc foarte puțin românește.

Este o adevărată minune, cum de acești valahi au și-au lăpădat credința și legea lor românească, între astfel de împrejurări în cari trăiesc mai bine de-un pătrar de veac.

Dar nu numai nu s'au lăpădat de istoria națională, ci țin la ea cu așa tărie cum nu se poate aștepta dela astfel de oameni. Pentru ei episcopia ungurească de Hajdudorog, este o acțiune de ocară.

Dela început s'au arătat dușmani acestei episcopii, trimițându-și reprezentanți la epocala adunare dela Alba-Iulia.

Au trimis proteste în mai multe rânduri la superioritatea competentă în care să accentua cu tărie „*Noi nu putem vorbi românește dar simțim și credem românește! Pe Dumnezeu știm și vrem să-l rugăm românește până trăim!*”

Iar astăzi când Bula este executată în toată forma, e foarte greu să pui pe hârtie starea sufletească acestor români.

Aproape în cincisprezece rânduri le-a acoperit, Niragiu, cu noroiu, hotarul încercat cu roadele muncii cinstite, foarte mare pagubă, dar nu să căiească aproape de loc de acestea pierderi.

face membrii folositori ai bisericii. Lupta dela Manilla a avut rol important în războiul americano-spaniol dela 1898. Înainte de ciocnire cu câteva clipite, paltonul unui matroz a căzut în mare. Permișiunea de a și-l scoate, i-a fost respinsă. El însă, sare în apă, își prinde haina, o îmbracă și se așeză în șir. Urmarea acestei fapte a fost, că după luptă fu tras la cercetare și osândit la închisoare pe cinci ani, pe motiv de ne-supunere. La întrebarea amiralului Dewey, că ce l-a înduplecat la fapta aceasta, matrozul scoțind o fotografie din buzunar a predat-o amiralului zicând „mama”. Adecă chipul maică-sa a fost în buzunarul căbatului și n'ar fi vrut să-l piardă pentru lumea întreagă. Amiralul l-a sărutat pe bravul făcău și a zis: „Băeți, cine-i în stare ași sacrifica viața pentru chipul maicii sale, acela-i în stare să se jertfiască și pentru patrie. Băeți! tu nu vei fi înlăntuit în prisoare — ești liber”.

Să plâng însă cu amar de pierderea sufletească ce le-a făcut-o noroiul ep. de Hajdudorogh! — A pierit din fața lor frumșea, veselia ce-i deosebea pe români de unguri. Capetele plecate, fețe posomorite, oftări continue și lacrimi părae curg din ochii tuturor. Pare că fiecare familie are mort la casă.

Te doare sufletul mai ales când vezi pe concubini cum aleargă la preotul care-i mai povătușește abia câteva zile, Părinte! spune când pleci dela noi, să ne facem lucrul așa cât să ne cununi Dta căci Dumnezeu știe ce popă o să avem în legea cea nouă.

Înima ți-să rumpe fășii de durere când bătrânii și bătrânele satului cu lacrimi în ochi, îți umplu casa, Părinte, te rugăm, grijește-ne cu cele sfinte, să rămânem împăcați cu Dumnezeu, ca azi mâni când ne va suna ceasul morții și ne vom întâlni părinții, frații și surorile să nu ne certe, pentruce ne-am lăsat legea și sf. Petru să închidă porțile împărăției înaintea noastră. Iși aduc aminte de cei morți, Părinte slujește te rog părăstas pentru odihna copiilor mei, căci Dumnezeu știe în legea care vine primite vor fi rugăciunile ori ba?!

Și așa promițând cu viața că nu se vor lăsa de legea românească, blăstămând pe cei cari au cerut legea: Se vor ruga pururea în biserica sufletului lor în limba românească.

Crăciunel pe Niragiu 1 Dec. 1912.
I. R.

Reviste.

Se schimbă lumea: Guvernul a hotărât, că va schimba legea căilor ferate în Croația, amăsurat principiului de paritate. Se știe, că coaliția, dupăce înaintea alegerilor

Ne place procedura aceasta nu?

Dar e mai adevărat și mai frumos lucru, că aceia, cari poartă icoana Maicii lui Dumnezeu săpată în inimile lor, cari o iubesc pe Maria și cu încredere îi cer ajutorul și povățuirea, cari îi imitează virtuțile ei, își vor îndeplini totdeauna cu conștiințiozitate datorințele, cari le au față de familie și față de ocupațiunea lor. Și mai ales Dumnezeu va fi cu ei făcându-i să-și iubiască mai pe sus de toate biserica și neamul.

Cugetări.

Nebunul își făurește planuri pe cari le spune în gura mare, înțeleptul le concepe, le gândește și le aplică dacă sunt potrivite.

*

Dragostea este forța atractivă a părinților, pentruca să întregască armonia totului.

a încheiat un pact cu croații, ca să lupte împreună în contra foștilor liberali, a promis, că va rezolva și chestia căilor ferate din Croația amăsurat dorințelor croate. Îndatăce însă Kossuth-Andrássy au ajuns la cârmă, primul lucru le-a fost, că în Croația au introdus limba maghiară la căile ferate. Croații au pornit de atunci cea mai crâncenă luptă împotriva acestei legi și acum — sub presiunea evenimentelor externe — vor birui. Guvernul e hotărât, ca să introducă limba croată la căile ferate din Croația.

Dela biroul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”.

Nr. 1826-1912.

Cătră domniile directori ai despărțămintelor „Asociațiunii”.

Vă aducem la cunoștință, că d. Aurel Cosciuc, a fost angajat din nou ca conferențiar agronomic al „Asociațiunii” având chemarea a veni în ajutorul poporului nostru în cele economice, prin ținerea de prelegeri și demonstrațiuni practice, prin aranjarea de cursuri din toate ramurile economiei și anume: din cultura pământului, a plantelor agricole, a fânătelor și pășunilor, prăsierea animalelor de casă (vite, cai, oi, porci), cultura viilor, pomilor și a legumelor. Conferențiarul agronomic va sta în ajutorul economilor noștri la procurarea de seminte, de unelte și mașini agricole, de animale de prăsilă și altele, și va da îndrumări la toate întrebările ce i-se vor pune, ținând seamă totdeauna de împrejurările, în cari trăiesc țărani noștri. De-asemenea se va îngriji, ca în despărțămintele, în cari va ținea prelegeri, să se întocmească diferite expoziții și anume: de vite, produse agricole, mașini și altele. Mai departe conferențiarul va stărni și va sta în ajutorul poporului nostru și la înființarea de tot felul de însoțiri agricole, la înființare de bănci populare, lăptării și alte însoțiri cu caracter economic.

Ca acest organ al „Asociațiunii” să-și poată îndeplini chemarea sa, rugăm cu toată stăruința pe d-nii directori ai despărțămintelor, să binevoască a se pune în legătură directă cu dânsul, arătându-i trebuințele cele mai neapărate ale economilor noștri din comunele ținătoare de respectivele despărțăminte și invitându-l, cât mai des, să meargă în mijlocul poporului, ca să-i dea sfaturile și îndrumările de lipsă.

Trimiterea conferențiarului se va face în ordinea, în care vor intra cererile, ținându-se seamă — intrucât va fi cu putință — și de dorințele speciale ale despărțămintelor. Cheltuielile de drum ale conferențiarului

NEUMANN M.

furnizor imperial & regesc cameral și de curte,

Cluj, piața Mátyás király 14.

Pardesiu dela 32 Coroane în sus.

(48) 34-44

Mare asortiment de vestminte bărbătești, de juni și de fete.

Catalog se trimite gratuit și francat.

Costume de modă dela 36 Cor. în sus.

se vor acoperi din cassa centrală a „Asociațiunii“.

Rugam cu insistență pe conducătorii despărțămintelor și ai agenților noastre comunale, să nu lase nefolosit acest organ al însoțirii noastre care poate face servicii așa de însemnate economilor noștri.

Sibiu, în 10/23 Noemvrie 1912.

Pentru „Comitetul central“, biroul „Asociațiunii“.

Andrieu Barseanu, Oct. C. Tăslăuanu,
prezident. secretar.

Conferențele Academiei populare din Blaj.

Duminică în 8 Decemvrie 1912: Ștefan Pop: Mihaiu Viteazul. Declamă Traian Erdélyi. Cântă corul teologilor. Duet „Bate vântul“, teologii Tocaciu și Văgălău. În sala de gimnastică.

Miercuri în 11 Decemvrie 1912: Aurel B. Gajia: Istoria imperiului bizantin.

Duminică în 15 Decemvrie 1912: Dr. Vasile Hâncu: Microbii.

Joi în 19 Decemvrie 1912: Dr. Vasile Hâncu: Boalele contagioase.

Duminică în 22 Decemvrie 1912: Nicolae F. Negruțiu: Cucerirea văzduhului.

Noutăți.

Călătoria principelui Ferdinand, Moștenitorul Tronului României. La înmormântarea contesei de Flandra sora Majestății Sale regelui Carol a luat parte ca reprezentant Alteța Sa Prințul Moștenitor Ferdinand, care la reîntoarcerea sa din Brüksel a mers la Berlin, unde a fost primit în audiență de împăratul Wilhelm. De la Berlin a plecat la Viena fiind primit în audiență de Majestatea Sa Francisc Iosif.

Aceste audiențe se comentează viu în opinia publică dându-li-se o deosebită importanță.

În amintirea împărătesei reginei Elisabeta. Majestatea Sa a semnat decretul prin care încuviințază, ca noua universitate ce se va întemeia în orașul Pojon să poarte pentru toate timpurile numirea de: *universitatea Elisabeta*.

Acest decret prealalt ministrul de culte și instrucțiune publică comunicat consiliului orașenesc din Pojon, care luându-l la cunoștință a decis, ca prin o deputațiune să dea expresiune viilor mulțămiri Majestății Sale, pentru onoarea ce s'a făcut prin întemeierea noii universități în orașul Pojon.

Hymen. Dșoara Mărioara Doboși și Alexandru Darabanth absolvent în teologie logodiți.

Reducerea sărbătorilor latine și ministrul de justiție. Din Budapesta s'a anunțat, că Papa Piu al X-lea prin bula „Motu proprio“ a redus numărul sărbătorilor latine respective a absolvat pe credincioși dela ascultarea s. liturgii și dela opreliștea lucrurilor servili în acelea zile de

sărbătoare. Acum ministrul de justiție a dispus forurilor judiciare, ca numitele zile și pe mai departe să fie socotite, ca zile de sărbători, având a să însămnă în călindarele oficioase cu litere roșii.

Constituire. Societatea academică „Carmen Sylva“ pe anul curent s'a constituit alegându-și următorul comitet: Preș.: Liviu Câmpăan stud. med. Secretar. Iosif Stoichiția stud. med. Cassar: Emil Neagoș stud. med. Bibl.: Octavian Bocance stud. techn. Controlor: Vasile L. Barbul stud. acad.

În atențiunea învățătorilor. În foaia oficioasă a apărut ordinațiunea ministrului de culte și instrucțiune publică, în care s'a dispune, că învățătorii definitivati, cari fac anul de serviciu la armată ca voluntari, primesc salariul întreg pe durata absenței lor dela școală, dar au să plătiască pe substituții lor, a căror rebonificare nu poate fi mai mare de 800 coroane.

Învățătorii însă, cari s'au căsătorit înainte de a intra în vigoare noua lege militară (7 Iulie 1912) precum și aceia, cari trăiesc în căsnicie comună cu mamele lor, ori cu câte vre-o soră, pot cere să fie trecuți la rezervele suplimentare.

Porniri umanitare. Exemplul universitarilor români din Cluj, cari în considerarea multor mizerii și calamități ce ni-au ajuns în anul acesta, s'au abținut dela petrecerile îndatinat costisitoare; s'a urmează și de societatea maghiară, căci după-cum cetim după Deva urmează Chezdi-Oșorheiul, a căror cetățeni în umanitate aduc hotăriri prin cari declară, că în viitorul sezon de iarnă în vederea împrejurărilor grele economice, abstau dela toate balurile și petrecerile îndatinat.

Ar fi tare de dorit ca și societatea românească peste tot în anul acesta să abziacă dela aranjarea petrecerilor, cari mai ales nouă — români săraci — ni-ar prinde nespuse de bine.

Catastrofa aurului. După calculul cel mai nou în 1 km. cubic de apă de mare se cuprinde aur în valoare de 108.000.000 c. și în urmare în cele cam 1'25 miliarde de km. cubici de apă de mare se cuprinde aur în valoare cam de 13.000.000.000.000 C. după prețul de estăzi al aurului, așa dară cam atâta aur, cât el este egal cu tot aurul, cât s'ar dobândi din pământ în 55 milioane de ani, dacă în fiește care an s'ar dobândă atâta, cât s'a dobândit în anul 1911. Adevărat că deocamdată încă nu s'a putut afla vre-un chip rentabil de exploatare a minei lor de aur, cari le alcătuiesc oceanurile. Dar să ne aducem aminte, că invențiile cele mai strălucite au fost de-a rândul rezultatul neașteptat al unor întâmplări de o clipă. Când se va inventa acel chip de exploatare, ce se va alege oare din sermanii capitaliști?

Icoane în stil bizantin. *Vestim publicului nostru cu multă bucurie, că distinsul pictor, profesorul Flaviu C. Domșa, care a zugrăvit atâtea iconostase în bisericile noastre a pictat icoana Mântuitorului și a Precurarei Fecioare și le-a reproduș în colorii într'un număr rostrâns de exemplare. Reproducțiunea e într'u toate la înălțimea originalului Ambele icoane în mărime de 41 la 68 cm., vor fi o adevărată podoabă a caselor și bisericilor noastre. Ele au menirea sublimă de a înlocui picturile străine — ovreești — cu chipuri lucrate în stil curat bizantin de un pictor al nostru. Prețul amândorora (se vând numai cu părăchea) este cor. 4 + 30 fil. porto și pachetatul.*

Convocare. Comitetul central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român din Sibiu, în ședința sa ținută la 2 Nov. a. e. aprobând hotărîrea luată în adunarea despărțământului Sătmăro-Ugocia ținută la Ardușat la 11 August a. e. ca vechiul despărțământ să se desfacă în 5 despărțăminte: Baia-mare, Șomcuta-mare, Seini, Sătmăro și Carăi-mare, pe subsemnatul m'a încredințat cu organizarea despărțământului Sătmăro, care va cuprinde cercurile administrative-pretoriale — Sătmăro, Cingir și Arded. Cu toată onoarea invit deci pe toți iubitorii și părtinitorii culturii poporului nostru la adunarea constituantă ce se va ținea în Arded—Erdod în localitatea hotelului „Pannonia“ la 14 Decemvrie st. n. a. e. la 10 ore a. m. cu următoarea ordine de zi: 1. Constituirea ad hoc. 2. Inscrierea membrilor noi. 3. Alegerea directorului și alor 4 membri. în comitetul central 4. Verificarea procesului verbal. Nutresc speranța ca toți, cari suntem puși de prevedință de a fi pionerii celor mai scumpe clinești ale neamului nostru, limbei și culturii naționale, aici prin ținuturile mărginașe, ne vom ști arădica la culmea misiunii noastre. Cu ajutoriu lui Dumnezeu înainte. Nagymadarasz la 29 Noemvrie 1912. Mărcuș. protopop, delegatul comitetului central.

Măcelărirea Macedo-Românilor. Din București s'a anunțat, că guvernul României a cerut informațiuni precise asupra știrii că Grecii au ucis mai mulți români macedoneni.

Rezultatul investigațiunilor guvernului român până acum nu s'a cunoscut neconfirmându să pe cale oficială acest act de banditism. Dacă știrea se va confirma, guvernul va face intervențiuni energice pe lângă guvernul grec. În legătură cu aceste vești alarmante, din Cernăuți s'a scris că Joi a avut loc în sala „Armonia“ un mare meeting convocat de studentimea română spre a protesta împotriva atrocităților făcute de cuceritorii greci în contra fraților români din Macedonia. La meeting a azistat un public imens. La sfârșit s'a votat o moțiune protest, care a fost înaintată ministrului de esterne austriac contele Berchtold, cu rugăminte de a pune un cuvânt hotărîtor pentru crearea unui stat albanoromân.

Rectificare. În schițarea biografiei nou denumitului episcop al Lugojului (nr. 125 al „Unirei“) s'a străcurat o eroare de tipar, care ar putea să dea ansă la rele interpretări. Se zice acolo că Il. Sa dr. V. T. Frențiu „a început misiuni populare în Cluj (înloc de Cujir) apoi în Orăștie.“ Adevărul e că nu numai dr. Frențiu n'a făcut misiuni în Cluj, ci chiar cele dintâiu misiuni din dieceza Lugojului, în marea parohie Cujir, le-a făcut cu ajutorul și sub conducerea părintelui protopop dela Cluj dr. Elie Dăianu, care dimpreună cu capelanul de atunci al Clujului, actualul prof. semin. Ștefan Roșianu, introduseră aceste misiuni în jurul Clujului și le popularizaseră prin „Răvașul“ foaia populară ce redactau.

Posta Redacțiunii.

I. C. Dacă doriți să ajungeți la ceva, e lipsă încă de mult studiu, măcară noi credem, că vă lipsește orice sentiment poetic.

S. R. Brăila. Corespondențele DV. ar fi bine să se conformeze caracterul foii noastre, altcum nu ne putem înțelege. Cele trimise nu prezintă nici un interes pentru cetitori noștri poate atele.

Rubrică medicală.

Noțiuni de Bio-fiziologie anatomică cu aplicații la igienă.

(Continuare.)

(21)

Vertebrele dorsale, prezintă apofise spinoase oblice de sus în jos, ele poartă de asemenea fiecare câte o păreche de coaste.

Vertebrele lombare, sunt cele mai mari dintre toate, apofisele lor spinoase sunt horizontale și cele transverse sunt foarte dezvoltate.

Vertebrele sacrale sunt unite într'un singur os numit *sacrum* de care se articulează membrele inferioare.

Vertebrele coccigiane sunt aproape atrofiate și reunite în un singur os numit *coccis*.

Sternum e un os nepăreche așezat în partea anterioară a corpului și are forma lungă lamelară. Unul din capete e mai dilatat iar celalalt e mai ascuțit. Sternum s'a împărțit în trei regiuni: 1) membrum, partea superioară, 2) corpul sternului și 3 o regiune subțire, ce uneori rămâne cartilaginoasă numită *apendicele xifoid*.

Coastele sunt în număr de 12 părechi articulate în regiunea posterioară cu vertebrele dorsale prin capul lor și prin tuberositate. Capul să articulează cu corpul vertebrei, iar tuberositatea să articulează cu fața anterioară a apofisei transversale. În partea anterioară coastele să leagă cu sternul prin intermediarul unei piese cartilaginoase. Primele șapte părechi de coaste au fiecare câte o piesă cartilaginoasă, ce le leagă cu sternul. Părechile 8, 9 și 10 prezintă piesele lor cartilaginoase reunite în una singură, ce se unește cu sternul și în fine ultimele două părechi de coaste nu sunt legate cu sternul.

Primele șapte perechi se numesc coaste *adevărate*, cele *trei părechi* următoare *coaste false* și ultimele două părechii coaste libere.

I. Capul

cuprinde două părți *craniu* și *fața*.

1. *Craniul* este o boltă osoasă în care se găsesc: *creierul*, *creierușul* și *bulbul* și care este constituit din oase late unite prin îmbucături, cu partea anterioară mai dezvoltată la rasa albă.

Craniul este format din opt oase, solide unite unele cu altele, cari sunt: *sfenoidul*, *etmoidul*, *frontalul occipitalul*, *două temporale* și *două parutale*.

1. *Sfenoidul* formează centrul bazei craniului, se unește cu mai multe oase și e compus din *corp*, *marile* și *micile aripi* iar la partea inferioară din două prelungiri numite *apofisele pterigoide*.

2. *Etmoidul* prezintă o creastă la partea superioară, și două lame ciuruite prevăzute cu găuri prin cari trec nervii olfactivi, iar la partea inferioară prezintă o lamă osoasă, cu două linii laterale pe cari cresc cornetele, mediu și superior ale nasului.

3. *Occipitalul* prezintă un orificiu larg, numit gaura occipitală prin care trece măduva spinărei, iar lateral cu doi condili, ce se articulează cu atlasul.

4. *Temporalele*, prezintă o parte subțire numită *scoica*, o parte mai radicală *stânca*. Două prelungiri numite apofise zgomatice, și la partea inferioară două cavități glenoide, ce se articulează cu maxilarul inferior.

Spațiile membranose cari separă osele vecine unul de altul se numesc *fontanele*. La cap avem două fonta-

nele mai principale, cea anterioară quadrunghiulară, și cea posterioară triunghiulară.

II. Fața

cuprinde patrusprezece oase dintre cari treisprezece sunt în legătură cu craniu și anume: 2 oase nasale ce formează scheletul nasului; 2 maxilare superioare; 2 oase malare cari formează prometele; 2 palatine cari împreună cu maxilarul superior formează vâlul palatului; 2 se lacrimale, așezate la partea internă a orbitelor; 2 cornete inferioare ale nasului și în fine *vomerul* os inparce formează despărțitura nasului.

Membrele omului

sunt în număr de două părechi: *superioare* sau toracice și *inferioare* sau abdominale, aceste membre sunt atașate la corp prin osele centurei.

Membrele toracice cuprind următoarele regiuni: brațul, antebrațul, pumnul, palma și degetele.

Brațul, os lung are ca schelet umărul al cărui cap rotunzit se articulează la scapul iar partea inferioară cu cele două oase ale antebrațului.

Antebrațul cuprinde două oase înăuntru cubitul și în afară radiul.

Cubitul prezintă la partea superioară o ridicătură numită apofisa olecraniană.

Pumnul mânei (carpul și metacarpul) cuprinde 8 oase mici dispuse pe două rânduri. *Degetile* sunt în număr de 5 și fie care deget poșede 3 oase mici numite falange și falangete.

Membrele inferioare

cuprind regiunile următoare: *coapsa gamba* (gâtul), *călcâiul* piciorului *talpa* și *degetile* piciorului.

Coapsa os lung are ca schelet femurul al cărui cap superior este sferic și se articulează cu șoldul prin cavitatea cotiloidă.

Gamba cuprinde 2 oase: *tibia* în lăuntru și *peroneul* în afară tibia prezintă la partea superioară o suprafață largă pe care rulează extremitatea inferioară a femurului. Înaintea acestei articulațiuni a genunchiului se găsește un os mic rotund numit *rotula*, a cărei scop este de a împedea alunecarea gambei înainte.

Tarsul este format din 7 oase dintre cari astragalul se articulează cu tibia, iar calcaneul cu astragalul și oasele tarsiene.

Talpa piciorului are ca schelet *metatarsul* format din 5 oase dispuse paralel.

În fine degetele în număr de 5, fiecare deget poșede 3 falange și falangete.

Centurile sunt în număr de două: *toracică* sau scapulară și *centura abdomenială* sau pelviană.

1. Centura toracică este formată din cei doi *omoplați* înapoi și din cele două *clavicule* înainte.

Omoplatul este un os lat triunghiular prezentând pe fața dorsală o ridicătură numită *spina omoplatului*, a cărei prelungire să termină printr'o apofisă numită apofisa *acromionului* care se articulează cu clavicula. La unghiul extern și superior al omoplatului să află cavitatea glenooidă ce se articulează cu umărul și care e protegiată de *apofisa corocaidă*.

Clavicula e așezată înainte, puțin curbată și să întinde dela acromion la stern, având de scop a împiedea umărul de a merge înainte.

(Va urma.)

Dr. V. Hăncu.

Partea Literară.

Noaptea sf. Bartolomeu.

După **BOLANDEN.**

Trad. de **Aurel B. Gajia**, profesor.
(Continuare.)

— Auzi, regele ne cheamă! zise Bastard.

— Mergi și te supune lui!

— D-ta nu vii?

— Cum să merg cu un ucigaș plătit la stăpânul aceluia? Nu iubesc o astfel de societate. Du-te dinaintea ochilor mei!

— Nu te mânia pe mine principe! Dumnezeu îmi vede sufletul. Am făcut totul alit. „Dacă la vânatoare nu-l străpungi, atunci eu te străpung pe tine“, — astfel m'a amenințat regele. Ce am putut deci să fac?

— Ucide-l tu! La așa ceva nu ești capace. Aceasta e mult pentru Bastard Angouleme! zise prințul, reîntorcându-se pe calea pe care a venit aici.

— Regele se grăbea cu pași iuți înaintea marquis-ului, cugetându-să la fapta sângeroasă a ucigașului. Deși a fost aplicat să săvârșească crima cu dușmanul lui Henric de Navarra, totuși l'a cuprins mila pentru-că a edat acest mandat aspru. În vreme cât a călărit prin pădure, Guise i-a povestit oboseala dela Poitiers și îi descrise și atacurile înverșunate ale lui Coligny. În legătură cu aceasta a povestit cum tatăl-său a ocupat Orleans-ul, fără ai aminti direct meritele aceluia. Din toată istoria a reușit că Guise și-au câștigat mari merite pentru Franța și tronul aceleia. Au influențat chiar și asupra regelui. Mandatul de ucidere îi se părea ca cel mai negru păcat ce l'a comis vre-odată. În plimbarea din pădure i-s'a înmormiat inima. Deja și-a luat trîmbița ca să-l rechieme pe Bastard, voind în felul acesta să încunjure măcelul. Atunci i-a venit în minte Coligny cu planurile lui, în senzul căroră, căsătoria Margaretei de Navarra era indispensabilă. S'a recules și a înaintat mai departe ca omul a cărui planuri lasă să se îndeplinească după voia întâmplărilor fără să le judece!

— Lasă să moară! zise în sine. Totuși e frumos să fii domnitorul creștinilor, precum spune Coligny.

Riviere, care era în urma regelui și i-a văzut decursul luptei lui sufletești, a auzit vorbele aceste. L'a impresionat mult când s'a convins că planurile lui Coligny spriginesc un păcat.

Regele s'a oprit și privi la un câmp frumos unde pășteau niște căprioare și câțiva cerbi.

Văzând selbătăcimile, în Carol s'a ivit dorul și patima de a vâna. Ochii îi schinteiau. S'a apropiat de Hugo și îi șopti:

— Un cerb ca și care n'am văzut nicicând. Uite ce coarne are! Cel puțin cu douăzeci de crengi. E un cerb regal!

Riviere privea mirat în desis, dar n'a observat minunea.

Carol, în virful degetelor s'a apropiat fără zgomot de un stejar. Marquis-ul i-a urmat.

— Aici stăm chiar în fața vântului, zise Valvis. Furișează-te de ceea parte a

tufișului. Acolo stai în fața vântului. Cerbul te va simți și va veni încoace. Încet numai și cu precauțiune!

Riviere a dispărut îndată prin desis.

Regele și-a pregătit arcul. Alesse o săgeată, apoi s'a depărtat înspre câmp și a intrat între arbori. A înaintat așa de încet încât nu s'au mișcat nici o frunză sau creangă uscată. În sfârșit la marginea pasiunii s'a pus sub o tufă privind cum paște fiara urmărită de el. Privind în pădure observă alți doi ochi schinteietori, de cari nu știa că a cui sunt.

Carol a cunoscut îndată că se apropie îndată o altă fiară. Și nu s'a înșelat! Cerbul au păscut împreună câțva timp și numai decât și-au ascuțit urechile simțind apropierea lui Hugo. Deodată s'au pornit la fugă toți cerbul și s'au ascuns în desis. Câțiva au trecut prin nemijlocita apropiere a regelui, care își ținea ochii țintii singur asupra cerbului nobil. Sta nemișcat până o cerboaică a trecut cu doi feți pe lângă el și s'au ascuns în pădure. Cerbul încă s'a apropiat lângă rege. Acum și-a uitat și de planurile lui Coligny, sta încordat de tot. La o distanță de treizeci de pași iarăși s'a oprit cerbul și se părea că nu se încumetă să treacă pe lângă inamicul neobservat. La o întorsătură era tocmai cu fața întors către vânător. Se aude o detunătură puternică și cerbul imediat cade mort. Atunci regele cu capul gol și singur cu sabia în mână s'a apropiat de pradă. A observat că nu mai e lipsă să se lupte cu animalul rănit de moarte.

(Va urma.)

Proprietar-editor: **AUREL C. DOMȘA.**

Redactor respons.: **AUGUSTIN GRUIȚIA.**

Sculptor român.

În atelierul firmei :

Ion și Aurel Cotirlă

sculptori tâmplari și auritori în Oravița română (Orávizafalu Krasószörény megye).

Premiați cu medalii și diplome dela expozițiile: București, Sibiu, Panciova și Lugoj. Să lucrează: Iconostase (temple), tronuri, jeturi, ripide, chivote etc. adecă întreg aranjamentul bisericesc, în ori ce stil, l'a dorință și în bizantin cu motive românești și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe speșele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare, nu se cere înainte nici un ban până după predarea lucrului: un favor, ce dela străini nu să poate avea. La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte redusă, să se ceară de probă desemnuri.

Rog binevolorul sprijin Românesc.

(112) 2—25

Depunere de capital

favorabile se recomandă a să face la
Agentura băncii

GENOSSENSHAFSBANK

als Aktiengesellschaft, din BLAJ,
pe lângă 5¹/₂ %.

Sumele deja depuse fructifică dela
1 Ianuar 1913 tot 5¹/₂ %.

Darea o plătește banca. Oare oficioase: 8—12 și 2—1/24. [113] 1—3

Vă pudrați? -- Da!

De când se află de vânzare și în Ungaria renumita

Pudră americană de porcelan

IESS,

m'am obișnuit a folosi și eu pudră, pentrucă

Pudra de porcelan **less** este pudra cu mireasma cea mai plăcută.

Pudra de porcelan **less** este pudra cea mai fină din lume.

Pudra de porcelan **less** este pudra cea mai inofensivă.

Pudra de porcelan **less** împiedecă asudatul feței, a mânilor și a subsuorilor.

Pudra de porcelan **less** face să dispară zgrăbunțele și pietele pistrii de pe față.

Pudra de porcelan **less** se lipește de pielea feței admirabil.

Pudra de porcelan **less** dă feței o înfățișare elegantă și plăpândă.

Pudra de porcelan **less** se uzită și ca pudra de față, cea mai fină din lume.

Pudra de porcelan **less** se capătă în cutii originale americane de câte 3 și 5

Cor. în 6 culori diferite și anume: în culoarea **albă, roza, roza-palidă, crem, crem-palid și în culoarea naturală a feței.** La comanda să se spună anume și **lămurit:** în ce **culoare și de care preț** să se trimită pudra comandată.

Fete pană și tectori dela țară

cumpără în cantități mari

CREME=DIANA

și

SĂPUN=DIANA

Alfie pentru înfrumșetarea feței și pentru fineța mânilor,

de când aceste se capătă pretotindenea cu prețul de

50 fileri.

Unicul mijloc împotriva zgrăbunțelor și a petelor pistrii de pe față.

Se poate comanda prin postă pe lângă rambursă dela

BÉLA ERÉNYI

Apoteca—Diana

în

BUDAPESTA, Károly-körút Nr. 5.

Comanda cea mai mică e de 3 Cor. Se poate comanda pretotindenea în țară. (103) 10—10

Sfat și ajutor

Cei ce sufer în defecte de mistuire, dureri și arsuri de stomac, constipație și alte scăderi împreunate cu aceste,

afă vindecare cu ajutorul

PICURILOR DE STOMAC ai lui BRADY

numiți mai înainte „Picuri de Mariacell“, ce s'au dovedit de buni, acum mai bine de 30 ani încoace.

Se află în fiecare apotecă. O sticlă mare cu 1.60 cor., mică cu — 90 fileri. 6 sticle deodată cu 5.40 cor. 3 sticle mari 4.80 cor. trimise franco, dacă prețul se trimite înainte.

Apoteca K. BRÁDY la „Magyar Király“ în Viena I. Fleischmarkt 2. Depot 5.

(107) 6-6

La mormântul Metropolitului Atanasie Anghel întemeietorul Unirii cu Roma, discurs rostit de Dr. E. Dăianu, Blaj 1912.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—99.

Biu central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körút 29.

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și 4—5 p. m.

(8) 46—52

Director-șef

Dr. Cosmutza.

O vișoară piesă populară în 3 acte de *Octavian Prie* (pag. 99). Se află de vânzare la librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj 60 fil. plus 10 fil. porto.

Vatra familiară. Indemnuri și sfaturi pentru viața casnică. Cea mai potrivită carte pentru săteni! Cuprinde sfaturi creștinești și în o foarte frumoasă limbă populară. E editată de societatea de lectură a Clericilor din Seminarul Blajului. Se află de vânzare la oricare Librărie românească. Prețul 30 bani.

SALVATOR

asociație internațională de ajutorare.

Intemeiată pe sistemul de grupe ca și celelalte asociații de ajutorare. E însă

UNICA ASOCIAȚIA

care solvește ajutorul asigurat fără nici o detragere, fie grupa completă ori ba. Solvește la caz de moarte deja după 2 luni de membrerie 25%, după 3 luni de membrerie 50% și după 4 luni de membrerie 75% din ajutorul asigurat; iar deja după 5 luni de membrerie capitalul întreg. Atestat medical nu se recere. Dacă un membru a solvit în tarse de caz de moarte 60% din capitalul asigurat, imediat i-se lichidează întregul capital asigurat. De membru se primește ori care persoană în etatea de 15—80 ani. Se pot asigura ajutoarele de —6000 coroane. Taxa de înscriere: 6—16 cor. Taxa anuală de membrerie: 4 cor. Taxa pentru fiecare caz de moarte 2—6 cor.

„SALVATOR“ e

UNICA ASOCIAȚIA

care din venitul curat anual împarte 25% între membrii; iar alte 25% le folosește pentru scopuri internaționale: culturale și umanitare. Prospecte și blanchete trimitem gratuit și franco. Primim și membrii, cari ar fi deja înscriși la alte asociații.

Reprezentanți harnici acceptăm în tot locul.

Reprezentanta generală pentru Ungaria

Timișoara (Temesvár) Josefín, str. domnească (Uri-u.) nr. 2. (102) 9-2

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fier pentru clopote a lui

Antoniú Novotny

în Timișoara-Fabric

41 47—52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajusturi de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de v lature prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomanđ

□ elopotele găurite □

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 gk. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până în finea anului 1911 K. 5.275.798-28
Capitale asigurate pe viață achitate „ 5.146.558-86
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1911 } foc „ 127.763.744-
} viață „ 10.931.322--
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.520.492--

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

15 121-2